

سۇئال

مەن تاھارەت ئىشىدا ۋە ئىنساننىڭ قانداقمۇ تاھارەت بىلەن تۇرىدىغانلىقى توغرىسىدا ھەيران قالمىمەن، سىلەرنىڭ تور بەتتىن: نجاسەتنىڭ ھۆل نەرسىلەرنىڭ ئارىسىدىن يۆتكىلىدىغانلىقىنى، نەرسىلەرنىڭ ئۆزىدىن ياكى ئاستىدىن يۆتكەلمەيدىغانلىقىنى ئوقۇدۇم، ھەسەل ۋە قايماققا ئوخشاش سۇيۇق نەرسىلەرنىڭ ئارىسىدىنمۇ نجاسەت يۆتكەلمەيدۇ؟، مەن ئۆزۈمنىڭ مۇھىم ئىشىمنىڭ بىر قىسمى دەپ قارايدىغان، ئودۇيۇم بولۇپ قالغان بىر كىشىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىۋاتىمەن، ئۇ كىشى چوڭ تەرەت قىلىپ بولغاندىن كېيىن تازىلاپ قويمىمەن، بۇنىڭ ھۆكۈمى قانداق بولىدۇ؟، نجاسەت ھۆل نەرسىنىڭ ئاستىدىن يەنە بىر نەرسىگە يۆتكىلىدىغان بولسا، بۇ قائىدە نجاسەتنىڭ كۆزگە كۆرۈنىدىغان ۋە كۆرۈنمەيدىغان ھەممە تۈرىگە مۇۋاپىق كېلەمدۇ؟ تەرلىگەن قولغىمۇ يۆتكەلمەيدۇ؟، ئەگەر مەن پۇتۇمنى ئېقىۋاتقان نجىس سۇغا تىقسام ئاندىن پۇتۇمنى تارتىۋېلىپ قۇرىغىچە قويۇپ قويسام، ئاندىن پايپاقنى كىيسەم، پۇتۇم ۋە پايپاق تەر بىلەن نەم بولسا شۇنىڭ بىلەن بۇ پايپاق نجىس بولامدۇ؟، مەن بۇ ئىشنىڭ تەپسىلاتى توغرىسىدا بەك گاڭگىراپ قىلىۋاتىمەن، چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن؟.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدەنىيەتلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: بىزنىڭ تور بېتىمىزدە نجاسەتنىڭ ھۆكۈمى جەھەتتە نەم نەرسىلەر بىلەن ھۆل نەرسىلەرنىڭ ئارىسىنى ئايرىيدىغان بىر نەرسە ئىلان قىلىنمىدى، بەلكى ھۆل نەرسە بىلەن نەم نەرسىنىڭ ھۆكۈمى بىر، پەرق بولسا نجاسەت بىلەن ھۆل بولغان نەرسە بىلەن قۇرۇق نەرسىنىڭ ئارىسىدىكى پەرق تۇر.

قۇرۇق نجاسەتكە ئۆزىگە ئوخشاش قۇرۇق نجاسەت يۇقسا نجىسلىق يۆتكەلمەيدۇ، بۇ قاراش بىلەن بىلىنىدىغان ئىش، قۇرۇق نەرسىلەرنى نجاسەتنىڭ رەڭگى، تەمى ۋە پۇرىقىدىن ئىبارەت ئۈچ سۈپەت ئاشكارا بولمايدۇ، بۇ پەقەت ئۆزىگە ئوخشاش قۇرۇق نەرسىگە ئۇچرىشىشتۇر.

ئىمام سۇيۇتېي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: قائىدە: قومۇلى جەۋاھىردە مۇنداق دەيدۇ: قۇرۇپ قالغان نجىس نەرسە پاكىزە بولغان قۇرۇق نەرسىگە ئۇچراشسا ئىككىلىسى قۇرۇق بولغانلىقى ئۈچۈن نجىس بولمايدۇ، ["ئەل ئەشباھ ۋەن نەزائىر" 1 –

توم 432 – بەت.]

شەيخ ئىبنى جىبرىين رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: “قۇرۇق نجاسەت بەدەنگە ياكى قۇرۇق كىيىمگە تەگسە بۇنىڭ زىيىنى يوق، چۈنكى نجاسەت دېگەن نەملىك بىلەن تارىلىدۇ.” [ئىسلام پەتىۋالىرى ” 1 - توم 194 - بەت.]

ئەمما نجاسەت نەم بولسا، ھۆل بولسۇن ياكى قۇرۇق بولسۇن باشقا نەرسىلەر بىلەن ئۇچراشقاندا يۆتكىلىدۇ.

ئىككىنچى: ھەسەل ۋە قايماق دېگەندەك كۆزگە كۆرۈنىدىغان سۇيۇق نەرسىلەر نجاسەتكە ئارىلاشقاندا ئۇنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدۇ، نجاسەتنى يۇقتۇرىدۇ، ئۇنىڭ ئارىسىدىنمۇ نجاسەت يۆتكىلىدۇ، بولۇپمۇ ئۇنىڭغا مەلۇم مىقداردا نجاسەت چۈشۈپ كەتسە، ئەتراپقا تارىلىدۇ، كۆپ مىقداردا نجاسەت چۈشۈپ كەتسە، نجاسەتنىڭ تەسىرى ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى سۇيۇق نەرسىلەرگىلا بولىدۇ.

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلغان ھەدىستە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن تەبىئى مايدا چۈشۈپ كېتىپ ئۆلۈپ قالغان ساچقان توغرىسىدا سورىغاندا؟، مەيمۇنە ئاندىن مايدا چۈشۈپ ئۆلۈپ كەتكەن ساچقان توغرىسىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن سورىغاندا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ساچقانى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ماينى ئېلىپ تاشلىۋېتىڭلار، قالغىنىنى يەڭلار» دېگەن. [بۇخارى رىۋايىتى 5538 - ھەدىس].

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئەتراپىنى» دېگەن سۆزى ئۆلۈكنىڭ ئەتراپىدىكى نەرسىنىڭ نجىس بولىدىغانلىقىنىڭ ۋە نجاسەتنىڭ تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنىڭ دەلىلىدۇر، بۇنىڭدا ھېچ ئىختىلاپ يوق، بۇ يەردىكى ئىختىلاپ: سۇيۇق نەرسىدىن ئۇنىڭدىن زىيادە بولغىنىدا قانداق بولىدىغانلىقىدۇر.

ھەر قانداق ھالەتتە: بىزگە مۇھىم بولغىنى سۇيۇق ماددىلار نجاسەتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدۇ، خۇددى سۇمۇ نجاسەتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغاندەك، چۈنكى سۇدا باشقا سۇيۇقلۇق ماددىلاردا بولمىغان نجاسەتنى يىراق قىلىش كۈچى بار.

ئۈچىنچى: بۇ مەسىلىدە مادامكى نجاسەتنىڭ يۇققان ئورنى بىلىنسى، ياكى نجاسەتنىڭ سۈپەتلىرىدىن بىرەرسى ئاشكارا بولسا سۇيۇدۇككە ئوخشاش كۆزگە كۆرىنىدىغان نجاسەتلەر بىلەن كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان نجاسەتلەرنىڭ ئارىسىدا پەرق يوق، ئورۇن نجاسەتنىڭ پۇرىقى، رەڭگى ياكى تەمى قاتارلىق ئۈچ سۈپىتىنىڭ بىرىنىڭ ئاشكارا بولۇشى بىلەن نجىس بولىدۇ، ئەگەر بۇنىڭ كىيىمگە يۇققانلىقى تەقدىر قىلىنسا، كىيىمنىڭ رەڭگىدە سۇيۇكنىڭ تەسىرى نامايەندە بولمايدىغان بولسا، بۇنىڭدىن ئۇ كىيىم نجىس بولمايدۇ دېگەنلىك ئىپادىلەنمەيدۇ.

لېكىن نجاسەت ئاز بولسا، كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمىسا، سۇيۇك تامچىلىرىغا ئوخشاش، ئالىملار بۇنىڭدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ دەيدۇ.

شىيرازى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: “نجاسەت قاراش بىلەن بىلگىلى بولمايدىغان ھالەتتە بولسا، بۇنىڭدا ئۈچ خىل يول بار: بىزنىڭ ھەمراھلىرىمىزدىن بەزىسى بۇنىڭغا ھۆكۈم بېرىلمەيدۇ، چۈنكى بۇنىڭدىن ساقلىنىش مۇمكىن بولمايدۇ ئۇ خۇددى چاڭ-

توزانغا ئوخشايدۇ دەيدۇ. بەزىلىرى: ئۇنىڭ ھۆكۈمى باشقا نىجاسەتلەرنىڭ ھۆكۈمىگە ئوخشاش، چۈنكى ئۇنىڭ كۆز بىلەن كۆرگىلى بولىدىغان نىجاسەت ئىكەنلىكى ئېنىق دەيدۇ.”

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: “مۇشۇنىڭ ھەممىسىدىن تاللانغان توغرا قاراش بولسا: سۇ بىلەن كىيىم نىجىس بولمايدۇ، مەھامىلى بۇ قاراشنى “ئەل مۇغنى” دا كەسكىن بايان قىلدى. ئەبۇ تەيبىب ئىبنى سەلەمە كىتابىدا نەقىل قىلدى. ئىمام غەزالى، ۋە ئۇدە ناملىق ئەسەرنىڭ ساھىبى سەھىھ دەيدى.

بۇنداق بولۇشى بۇنىڭدىن ساقلىنىش قىيىن بولغانلىقى ئۈچۈندۇر. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «ئاللاھ تائالا دىندا سىلەرگە قىيىنچىلىق قىلمىدى». ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر. [“شەرھىل مۇھەزەب” 1 - توم 178 - بەت.]

مىرداۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: “ئايەتنىڭ سىياقى بۇ نىجاسەتلەردىن ئەپۇ قىلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. بۇنىڭ جۈملىسىدىن: رىئايەدە دېيىلگەن: توغرا قاراشتا قانغا ئوخشاش سۇيۇق نىجاسەتلەر بولسا ئۇنىڭ ئازلىرىدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ، ئاز دېگىنىمىز كۆر بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان دېمەكتۇر. شەيخ تەقىيىددىن: ئازدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ دېگەندىن: يېمەكلىك بولسۇن ياكى ئۇنىڭ غەيرىدىكى نەرسىلەر بولسۇن ھەتتا ساچقاننىڭ مايىقى بولسۇن بارلىق نىجاسەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ دېگەن قاراشنى تاللىدى.

“پۇرۇدا” مۇنداق دەيدۇ: “كىيىمدە ۋە يېمەكلىكتە بولغانلىرىدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ چۈنكى بۇنىڭدا قىيىنچىلىق كۆپ بولغانلىقى ئۈچۈندۇر، ئەقىل ئىگىلىرى ئومۇم بولغان ئىشلاردا شەك قىلمايدۇ، ئۇنغا ئوخشاش تارتىلغان نەرسىلەر شېكەر قومۇشىغا ئوخشاش سىقىلغان نەرسىلەر، مايغا ئوخشاش سۇيۇق نەرسىلەرنى ساچقاننىڭ ئېچىپ قويۇشى، چىۋىنىڭ ۋە پاشىنىڭ قېنى قاتارلىق قۇشنىڭ مايىقى دېگەندەك نەرسىلەردىن ساقلاش قىيىن بولىدۇ، مەزھەپتىكى يارەنلەرنىڭ كۆپچىلىكى بۇنىڭ پاك ئىكەنلىكىنى تاللىدى.” [“ئەل ئىنساپ” 1 - توم 334 - بەت.]

بەزىلەر كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان بولسىمۇ ئاز نىجاسەتتىن ئەپۇ قىلىنمايدۇ دەيدۇ. [“كەشاپۇل قىنا” 1 - توم 190 - بەت].

تۆتىنچى: سۈننەت بويۇنچە ئىنسانغا نىجاسەت يۇقسا ئۇنى قۇرۇپ بولغىچە قويۇپ قويماستىن دەرھال نىجاسەتنى تازىلاشقا ئالدىرايدۇ، بۇ توغرىدا ئەنەس ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: «بىر سەھرالىق كىشى كېلىپ مەسچىتنىڭ بىر تەرىپىگە سېپىپ قويدى، كىشىلەر ۋارقىراپ ئۇنى چەكلىمەكچى بولغان ئېدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كىشىلەرنى بۇنداق قىلىشتىن توستى، ئۇ ئادەم سېپىپ بولغاندىن كېيىن، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلارنى بىر چېلەك سۇ ئەكىلىپ ئۇنىڭ ئۈستىگە چېچىپ ئىقتىنۇبتىشكە بۇيرىدى». [بۇخارى رىۋايىتى 221-ھەدىس].

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ھەدىستە: ئۇ ئادەم سېپىپ بولغاندىن كېيىنلا سۇ ئەكىلىپ قويۇقۇبتىشكە

بۇيرۇغانلىقى بولسا “چەكلىمە يوق بولغاندا مەپسەدەنى تىزدىن يوق قىلىشنىڭ زۆرۈرلىكىنى بايان قىلىدۇ.” [پەتھۇل باردىن ئىلىندى ”].

بەشىنچى: نجىس قەدەم تەرلىسە، ئۇنىڭ نجىسلىقى چوقۇم پايپاققا يۆتكىلىدۇ، چۈنكى يۇقىرىدا بايان قىلىنغاندەك، ھۇل نجاسەت ئۆزىنىڭ غەيرىگە يۆتكىلىدۇ، گەرچە يۆتكىلىنگەن ئورۇن قۇرۇق بولسىمۇ ئوخشاشتۇر.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.